

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ**

**ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ І СОЦІОЛОГІЇ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ І СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ**

*Присвячено 215-річчю заснування
ХНПУ імені Г.С. Сковороди*

**СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ
В РІЗНИХ СОЦІАЛЬНИХ ІНСТИТУЦІЯХ**

**МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
22 ЛИСТОПАДА 2019 РОКУ**

ХАРКІВ – 2019

УДК 37.015.31:316.42
ББК 74.60
С91

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (протокол № 6 від 05.11.2019 р.).

Сучасні реалії та перспективи соціального виховання особистості в різних соціальних інституціях: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Харків, 22 листопада 2019 р. / за ред. М.П. Васильєвої. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2019. 145 с.

Збірка містить матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої сучасним проблемам професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної галузі, реаліям і тенденціям розвитку професійної діяльності фахівців соціальних інституцій з вирішення актуальних проблем соціальної роботи.

Матеріали представляють інтерес для науковців і практиків у галузі соціальної і соціально-педагогічної діяльності, науковців-початківців (здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів спеціальності «Соціальна робота») й практиків – фахівців соціальних інституцій.

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2019.

© Кафедра соціальної роботи і соціальної педагогіки, 2019.

© Васильєва М.П., 2019.

Макар Л.М. ДІЄВІСТЬ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ В РОБОТІ З РІЗНИМИ ГРУПАМИ КЛІЄНТІВ.....	31
Митцева О.С. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ІМІДЖУ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ: СОЦІАЛЬНИЙ АСПЕКТ.....	33
Печерських Т.П. САМООРГАНІЗОВАНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР – ІННОВАЦІЙНА МЕТОДИКА СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ.....	34
Свічкач В.Р. СУСПІЛЬНО-КОРИСНА ДІЯЛЬНІСТЬ КОМІТЕТІВ ПОЛІПШЕННЯ ПОБУТУ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ 20-Х РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ.....	36
Шеплякова І.О. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	38
ТЕЗИ здобувачів вищої освіти	41
Авдашкова А.І. АНАЛІЗ ДОСВІДУ СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В ЯПОНІЇ.....	41
Артюшенко В.В. СОЦІАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКІВ ЕТНОПЕДАГОГІЧНИМИ ЗАСОБАМИ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	42
Барбіна Ю.Ю. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО ПРОФІЛАКТИКИ ПРАВОПОРУШЕНЬ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	43
Борсук Т.О. ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ ДИСМОРФОМАНІЇ У ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ.....	43
Бувалкіна Ю.С. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА РОБОТА З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ В ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ.....	45
Буркова М.В. АНАЛІЗ ВІТЧИЗНЯНОГО ТА ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ ФОРМУВАННЯ ЦІННОСТЕЙ СІМЕЙНОГО ЖИТТЯ У ДІТЕЙ-СИРИТ.....	47
Візіренко О.В. СОЦІАЛЬНО–ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ПРОФОРІЄНТАЦІЇ УЧНІВ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ.....	48
Галас Т.В. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО РОБОТИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	49
Герасименко А.Ю. АКТУАЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО КОРЕКЦІЇ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	50
Голуб Д.Ю. ПРОГРАМА СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ПРОФІЛАКТИКИ КОМП'ЮТЕРНОЇ АДИКЦІЇ СТАРШИХ ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	51

здібностей, формуванню мотивів вибору професії, професійних інтересів, моральних та інших якостей, важливих для майбутньої трудової діяльності.

Аналізуючи процес професійної орієнтації учнів в Україні, можна відмітити, що метою системи професійної орієнтації є формування в учнівської молоді уміння обирати сферу професійної діяльності, що оптимально відповідає особливостям запиту ринку праці. У зв'язку з цим профорієнтація в старшій школі повинна вирішувати певні завдання, а саме формування особистості працівника нового типу, що забезпечить ефективне використання кадрового потенціалу.

Найбільш оптимальною формою профорієнтаційної роботи є колективна. Коли учні працюють в групі, перед кожним відкривається можливість побачити себе очима інших. Групу організують для впливу міжособистісних стосунків з метою розвитку соціально-психологічної компетентності, навичок спілкування та взаємодії. Головний метод в групі – вільна дискусія без попередньо прийнятого плану в поєднанні з ігровими методами. Висока активність вихованців дає змогу вирішувати проблеми соціально-професійного самовизначення. Ефективність цієї форми роботи визначено специфікою групового спілкування. Включення учнів у таку діяльність дозволяє розкрити суб'єктивний внутрішній світ однієї людини й проаналізувати її світоглядну позицію іншими.

Таким чином, сучасний загальноосвітній навчальний заклад повинен не готувати старшокласника до життя, а виховувати самим життям. Навчитися жити – це значить виробити власну позицію в житті, життєву стратегію, здійснити власний життєвий вибір. Завдання соціального педагога в реалізації цієї вимоги – допомогти особистості зорієнтуватися в системі найрізноманітніших суперечливих і неоднозначних цінностей, визначити власне життєве кредо та стиль поведінки; виробити спосіб реакції на незгоди.

Отже, основними завданнями соціального педагога з учнями старшої школи на етапі вибору професії є не лише надання своєчасної допомоги, але й озброєння її ефективними механізмами самостійного подолання труднощів, вироблення відповідального ставлення до свого професійного самовизначення.

Тож, чим більше інформації має соціальний педагог, чим більш креативно він ставиться до можливості використання незвичних форм і методів роботи, тим більшого ефекту він досягне.

Галас Т.В.

здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С Сковороди

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО РОБОТИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент О.М. Василенко

У зв'язку із прийнятим в Україні курсом на впровадження інклюзивного навчання в освітніх закладах, виникла нагальна потреба у підготовці до цієї діяльності кваліфікованих кадрів – працівників соціальної сфери. Але, як демонструє практика, у межах професійної освіти соціальних працівників приділено недостатньо уваги, щодо формування професійних орієнтацій майбутніх фахівців до роботи з дітьми та молоддю з особливими потребами. Певною мірою проблеми впровадження інклюзивної освіти обумовлені низьким рівнем підготовки кадрів, які не мають навичок професійної діяльності в умовах інклюзивного навчального закладу, не володіють відповідними методиками та досвідом роботи, недостатньо обізнані щодо можливостей застосування сучасних засобів навчання в інклюзивному середовищі.

Огляд наукової літератури присвяченої висвітленню проблем підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери до роботи в інклюзивному середовищі, свідчить, що аналіз проблем з даного напрямку дослідження зосереджено у працях: М. Бевзюк, І. Демченко, Е. Данілавичюте, А. Колупаєвої, С. Литовченко, Ю. Найди, І. Малишевської, О. Мартинчук, Г. Першко, Л. Савчук, Н. Софій. Автори, розкриваючи професійну підготовку майбутніх соціальних працівників як соціально-педагогічну проблему, підкреслюють її значення, визначають форми і методи підготовки до оволодіння знаннями та навичками роботи в інклюзивному середовищі, у ході виробничої практики вдосконалювати інклюзивну компетентність.

У Законі України „Про освіту” поняття „інклюзивне освітнє середовище” пояснюється, як „сукупність умов, способів і засобів їх реалізації для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей”.

У теорії та практиці вищої освіти накопичено значний досвід, який може стати основою для формування кваліфікованого фахівця. Так, у роботах науковців обґрунтовано науково-теоретичні підходи впровадження інклюзивного навчання у освітній процес (А. Колупаєва, С. Миронова); проаналізовано нормативно-правові аспекти інклюзивної освіти (Ю. Богінська, Л. Миськів, Т. Пилипенко); розглянуто створення інклюзивного освітнього середовища в системі вищої освіти (Т. Бондар, О. Глузман, О. Дікова-Фаворська, К. Кольченко, П. Таланчук); проведено аналіз теоретичного та практичного застосування інклюзії у загальноосвітніх закладах (В. Бондар, О. Бородіна, І. Калініченко, В. Костюк, В. Маланчій, Л. Прядко); вивчено особливості впровадження інклюзивного навчання у дошкільних закладах (А. Волосяк, О. Кас’яненко, І. Кузава, С. Чупахіна). Не зважаючи на різні аспекти дослідження визначеної проблеми, науковці відмічають, що професійна підготовка майбутніх соціальних працівників є необхідною передумовою їх становлення як професіонала, соціально компетентних, психологічно зрілих особистостей, що володіють високою фаховою майстерністю, сучасним світоглядом, а також обізнані у сучасних проблемах інклюзії. О. Добровицька підготовку майбутніх соціальних працівників до роботи в освітньому інклюзивному середовищі як: процес і результат оволодіння цінностями соціальної та соціально-педагогічної діяльності, професійно-необхідними знаннями, вміннями і навичками, формування професійно-важливих особистісних якостей, які є основою готовності до професійної соціальної та соціально-педагогічної роботи в інклюзивному середовищі.

Отже, аналіз науково-практичної літератури присвяченої висвітленню проблем підготовки майбутніх фахівців в умовах інклюзивного освітнього середовища демонструє той факт, що сучасний соціальний працівник зобов’язаний володіти знаннями та навичками роботи в інклюзивному середовищі, застосовувати спеціальні прийоми та методи, вдосконалювати інклюзивну компетентність.

Герасименко А.Ю.

здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С Сковороди

АКТУАЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО КОРЕКЦІЇ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Науковий керівник - кандидат педагогічних наук, доцент Н.О. Єсіна

Сучасний етап розвитку української державності характеризується нестабільністю соціально-економічної, політичної систем, що призводить до нівелювання системи загальнолюдських цінностей. Проявом цього стає посилення негативних тенденцій, які провокують девіантну поведінку особистості. Особливо вразливою соціальною групою щодо розвитку девіантної поведінки є діти, зокрема підліткового віку. Так, за офіційними